

Leiðbeiningar (B)

Takk fyrir að taka þátt í þessari tilraun, sem unnin er við Háskóla Íslands og er styrkt af Vísindasjóði RANNÍS og Rannsóknarsjóði Háskóla Íslands. Tilgangur hennar er að rannsaka hagræna ákvarðanatöku. Við lok tilraunarinnar verður þér greidd peningaupphæð í samræmi við árangur þinn, til viðbótar við 800 kr. sem er þóknun fyrir þátttökuna. Fjárhæðir í tilrauninni eru gefnar upp í ímynduðum gjaldmiðli, tilraunadollurum, sem eru yfirfærðir í íslenskar krónur í lok tilraunarinnar á genginu 0,64.

Þér er ætlað að reka framleiðslufyrirtæki sem selur afurðir sínar á heimsmarkaði. Verð á hverri einingu afurða er 80 tilraunadollarar (\$80) og mun ekki breytast. Kostnaður við framleiðslu er breytilegur eftir fjölda framleiddra eininga og einnig mismunandi á milli fyrirtækja. Einingakostnaður þíns fyrirtækis mun birtast á þínum tölvuskjá. Á bak við hverja framleidda einingu þarftu að eiga eitt *framleiðsluleyfi*. Þér hefur verið úthlutað ákveðnum fjölda leyfa sem mun birtast á tölvuskjánum í upphafi tilraunarinnar. Sömuleiðis er þér úthlutað ákveðinni fjárhæð sem þú getur notað til að kaupa viðbótarleyfi. Þú getur líka selt einhver eða öll þínna leyfa. Þú mátt ekki eiga fleiri en 5 leyfi. Allir þátttakendur tilraunarinnar geta tekið þátt í viðskiptum á markaði með framleiðsluleyfi. Nánar verður fjallað um þennan markað hér að neðan.

Þó svo úthlutunin sé án endurgjalds er þér gert að greiða \$11 gjald eða skatt fyrir hvert leyfi sem þú átt í lok hvers tímabils.

Sama tilraunin verður endurtekin fjórum sinnum. Hver umferð nær yfir fjögur tímabil. Á hverju tímabili færð þú tækifæri til viðskipta með framleiðsluleyfi og ákveður þitt framleiðslumagn. Leyfin gilda aðeins í hverri umferð fyrir sig, eða í fjögur tímabil í senn en falla úr gildi áður en tilraunin er endurtekin eða henni er lokið. Þó svo að sama tilraunin sé endurtekin fjórum sinnum verður þú í nýju hlutverki í hvert skipti, með mismunandi úthlutun og framleiðslukostnað.

Fyrsta umferðin er eingöngu til æfingar og þú færð enga fjárhagslega umbun vegna hennar.

Allir þátttakendur fá sams konar upplýsingar og þú. Upphafleg úthlutun og einingakostnaður eru mismunandi á milli þátttakenda. Hver og einn hefur aðeins upplýsingar um sína eigin stöðu auk markaðsupplýsinga á borð við tilboð og viðskipti á markaði.

Nánar um hvert þrep:

Hvert tímabil skiptist í tvö þrep ákvarðana, sem hvort um sig hefur sérstaka skjámynd. Í báðum tilvikum sést efst á skjánum númer viðkomandi tímabils og sá tími sem þú hefur til ráðstöfunar á viðkomandi skjámynd. Þar fyrir neðan og til vinstri, á báðum skjámyndum, birtast upplýsingar um sjóðsstöðu og fjölda eigin leyfa. Hægra megin, ofanvert, er svo sýnd tafla sem á að nýtast þér við á ákveða hversu mörg leyfi þú vilt eiga, með hliðsjón af gildandi markaðsverði leyfa. Í fyrstu línunni sérðu einingarkostnað fyrir 1. til 5. eininguna

þína. Í annarri línu er sýnd framlegð af hverri framleiddri einingu fyrir skatt (þ.e. söluverð mínus einingakostnaður af þinni n-tu einingu). Í þriðju línunni er svo sýnt núvirði þess að eiga leyfi til að framleiða n-tu eininguna þína að teknu tilliti til gjaldsins sem þú þarft að greiða fyrir að eiga leyfið (framlegð mínus skattur sinnum fjöldi tímabila sem eftir er).

1. þrep: Gagnvirkur tilboðsmarkaður með framleiðsluleyfi

Skjámyndinni er skipt í 5 dálka (sjá meðfylgjandi mynd). Í dálknum lengst til vinstri getur þú slegið inn sölutilboð. Þ.e.a.s. þá upphæð sem þú ert tilbúinn að selja eitt leyfi á. Tilboðið er virkt og óafturkallanlegt um leið og þú smellir á takkann: “senda”. Þú getur hvenær sem er sett inn nýtt lægra sölutilboð en um leið falla þín fyrri tilboð úr gildi. Þau hverfa þó ekki af skjánum fyrr en einhver gengur að þínu lægsta tilboði.

Í 2. dálki birtast sölutilboð, bæði þín eigin og annarra, og raðast þau upp þannig að lægsta tilboðið er neðst. Ef þú vilt ganga að lægsta sölutilboði – kaupa leyfi – smellir þú á takkann: “kaupa” neðst í 2. dálki. Þú getur þó ekki gengið að eigin sölutilboði.

Í 5. dálkinum, lengst til hægri, getur þú slegið inn kautilboð. Þ.e.a.s. þá upphæð sem þú ert tilbúinn að láta fyrir eitt leyfi. Tilboðið er virkt og óafturkallanlegt um leið og þú smellir á takkann “senda”. Þú getur hvenær sem er sett inn nýtt hærra kautilboð en um leið falla þín fyrri tilboð úr gildi. Þau hverfa þó ekki af skjánum fyrr en einhver gengur að þínu hæsta tilboði.

Í 4. dálki (frá vinstri) birtast kautilboð, bæði þín eigin og annarra, og raðast þau upp þannig að hæsta tilboðið er neðst. Ef þú vilt ganga að hæsta kautilboði – selja leyfi – smellir þú á takkann: “selja” neðst í 4. dálki. Þú getur þó ekki gengið að eigin kautilboði.

Í 3. (mið) dálkinum birtast viðskipti með leyfi um leið og þau eiga sér stað.

Markaðurinn er opinn í 2 1/2 mínútu í hvert sinn. Ef nýtt tilboð eða viðskipti eiga sér stað á síðustu stundu, bætast við 10 sekúndur við klukkuna. Opnun markaðarins getur því dregist lítillega ef mikið er að gerast síðustu sekúndurnar.

2. þrep: Framleiðsluákvörðun

Að loknum viðskiptum með leyfi tekur þú ákvörðun um fjölda framleiddra eininga. Aðeins má framleiða heilar einingar og ekki fleiri en leyfi eru fyrir. Þessi skjámynd þarfnast ekki frekari skýringa við.

Eftir hvert tímabil eru helstu niðurstöður sýndar. Vinstra megin á myndinni er meðal annars sýnd afkoma framleiðslu og viðskipta með leyfi á undangengnu tímabili. Einnig sést hvað þú greiðir hátt gjald (skatt) vegna eignar á framleiðsluleyfum. Hægra megin eru valdar niðurstöðutölur fyrir tímabila sýndar. Þegar þú hefur kynnt þér niðurstöðurnar smelltu þá á “áfram”. Þegar allir þátttakendur hafa smellt á “áfram” er tímabilinu lokið og það næsta hefst. Svona gengur þetta koll af kolli þar til síðasta tímabilinu er lokið.

Mundu, að þú færð greitt í beinu samræmi við árangur þíns fyrirtækis, þ.e.a.s. sjóðsstöðuna í hverri umferð margfaldaða með genginu, til viðbótar við þær 800 krónur sem þú færð fyrir það eitt að taka þátt. *Mundu að leyfin flytjast á milli tímabila en falla úr gildi í lok hverrar umferðar.*

Ef þú villt frekari skýringar á einhverju, réttu upp hönd og leiðbeinandi mun koma til þín og svara spurningu þinni. Ef þú ert með allt á hreinu skaltu ræsa forritið k:\jonthor\b\zleaf.exe. Á skjánum birtist grá skjámynd með smá texta, sem er eðlilegt. Tilraunin fer svo í gang þegar allir eru tilbúnir. Gangi þér vel.

DÆMI – Tölurnar eru ekki í samræmi við tilraunina

Tímabil

1 af 1

Tími eftir (sekúndur) 31

<div> <div>Sjóður</div> <div>1195</div> </div> <div> <div>Fjöldi eigin</div> <div>3</div> </div> <div> <div>Ieyfa:</div> <div>75</div> </div> <div> <div>Verð</div> <div></div> </div> <div> <div>framleiðslu</div> <div>:</div> </div>	<div>Framleiðslueinin</div> <div> <div>1. eining</div> <div>35</div> </div> <div> <div>2. eining</div> <div>35</div> </div> <div> <div>3. eining</div> <div>35</div> </div> <div> <div>4. eining</div> <div>45</div> </div> <div> <div>5. eining</div> <div>55</div> </div>
<div> <div>Einingakostnaðu</div> <div></div> </div> <div> <div>Framlegð á</div> <div></div> </div> <div> <div>einingu</div> <div></div> </div>	<div> <div>1. eining</div> <div>40</div> </div> <div> <div>2. eining</div> <div>40</div> </div> <div> <div>3. eining</div> <div>40</div> </div> <div> <div>4. eining</div> <div>30</div> </div> <div> <div>5. eining</div> <div>20</div> </div>

<div>Sölutilboð</div> <div>119</div> <div>Senda</div>	<div>Sölutilboð</div> <div>125</div> <div>120</div> <div>119</div> <div>119</div> <div>118</div>	<div>Viðskipti</div> <div>100</div> <div>105</div>	<div>Kautiltilboð</div> <div>85</div> <div>86</div> <div>90</div> <div>90</div>	<div>Kauputilboð</div> <div>90</div> <div>Senda</div>
---	--	--	---	---